

ПРИВАБЛИВІСТЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ

Постановка проблеми. Сучасний етап функціонування економіки України супроводжується появою нових ринкових сегментів та видів підприємницької діяльності. Це стосується і аграрної сфери. Однак процеси розвитку підприємництва на селі потребують активізації як сільськогосподарської, так й інших видів діяльності. Одним із напрямів розвитку сільських територій стає сільський туризм – апробоване явище у багатьох країнах світу, яке робить лише перші кроки в економічній системі нашої держави. Специфіка сільського туризму як виду економічної діяльності полягає не тільки у задоволенні потреб споживачів у відпочинку, а й у здійсненні вагомого впливу на інші сектори сільської економіки через диверсифіковані зв'язки.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики сільського туризму в Україні здійснюють В. Васильєв, Ю. Зінько, Н. Кудла, В. Куценко, Н. Липчук, О. Орленко, Х. Роглев, М. Рутинський та ін. Про розвиток сільського зеленого туризму в Україні та його роль в зайнятості сільського населення відображено в наукових працях Т.Кальної-Дубінюк, В.Гловацької, Т.Мазур, Г.Михайліченко, Н.Осипчук, Н.Цвид та інших вчених.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток масової практики організації сільського зеленого туризму досі випереджає його теоретичне осмислення й нормативне трактування. Так, на сьогодні певні суперечки існують навіть щодо офіційного змістовного тлумачення поняття "сільський зелений туризм". Зокрема у Законі України «Про сільський зелений туризм» воно трактується як відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг сільського зеленого туризму з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону [1].

Поняття "сільський зелений туризм" часто ототожнюють з поняттям "агротуризм". Дійсно, між ними є багато паралелей. Але перше поняття за змістовним наповненням значно ширше порівняно з другим поняттям. Агротуризм — це відпочинковий вид туризму, зосереджений на сільських територіях, який передбачає використання сільського (фермерського) господарства з метою рекреації, освіти чи активного залучення до традиційних форм господарювання; може проявлятися у різних формах, але завжди включає оренду сільського помешкання.

Поняття «сільський зелений туризм» близьке за змістом проведення дозвілля до поняття «екологічний туризм», який визначено як пізнавальний і відпочинковий вид туризму, зосереджений на природних (малозмінених людиною) територіях, який передбачає заняття різними формами активної рекреації у природних ландшафтах без заподіяння шкоди навколишньому середовищу.

Між сільським туризмом та екотуризмом часто проводять паралелі. Однак, сільський зелений туризм (а також агротуризм) і екотуризм відрізняються основними цілями використання вільного часу.

Сільський зелений туризм — це вид проведення вільного часу у формі стаціонарного відпочинку з можливістю недалеких виїздів чи походів. Натомість екотуризм — це вид проведення вільного часу у формі невинного руху, відкриття дикої природи, маршрутного ознайомлення з природними й історичними атракціями території, похідного пізнання традицій і місцевої культури, (при цьому сільські оселі можуть використовуватись як база для ночівлі та харчування екотуристів) [2].

Доповнення визначення "сільський туризм" означенням "зелений" підкреслює його екологічну орієнтацію. Метою зеленого сільського туризму є визначення стану та перспектив розвитку сільського зеленого туризму в Україні, як одного із факторів розширення зайнятості у сільській місцевості та розвитку сільських територій.

Суть зеленого туризму полягає у відпочинку в приватних господарствах у сільській місцевості, яка приваблює своєю недоторканою природою, пам'ятками історії та природи. Сільський зелений туризм позитивно впливає на фізичне та моральне здоров'я людини, оскільки він включає у себе чинники, що надають оздоровчий, пізнавальний та естетичні ефекти. Екотуризм чудовий також тим, що тут немає тієї величезної кількості туристів, яку можна побачити на популярних курортах світу. Такого роду відпочинок особливо потрібний для жителів великих міст [3].

На нашу думку, сільський зелений туризм - це один із можливих видів відпочинку в сільській місцевості, під час якого туристи мають змогу пізнавати природу, культуру та історію краю, займатися активним відпочинком тощо. Він дає змогу відпочити від суєти великих міст, забути про свої щоденні клопоти і насолоджуватися природою в екологічно чистих краях.

Іноземні туристи, які обирають сільський зелений туризм в Україні – укріплюють своє фізичне та моральне здоров'я, оскільки він включає у себе чинники, що надають оздоровчий, пізнавальний та естетичні ефекти, також туристи знайомляться з місцевою культурою і місцевими звичаями, беруть участь в традиційній сільській праці, обираючи сільський туризм.

Екотуризм чудовий також тим, що тут немає тієї величезної кількості туристів, яку можна побачити на популярних курортах світу. Такого роду відпочинок особливо потрібний для жителів великих міст, які з природою вибудовують свої відносини на основі взаємної вигоди:

- людина одержує від такого спілкування певний фізичний, інтелектуальний і емоційний запас міцності;
- природа при цьому не страждає (як мінімум) або покращує свої екологічні характеристики (як максимум).

У Миколаївській області є всі можливості для розвитку зеленого туризму, але належним чином вони не використовуються. Ласкаве та лагідне Чорне море, цілюще повітря, чимало історичних та культурних пам'яток привертають на терени Північного Причорномор'я чимало відпочивальників, у тому числі іноземних туристів.

У Миколаївській області існують такі привабливі території для іноземних туристів: Коблево, Рибаківка, Очаків.

Коблеве розташовано на межі з Одеською областю. Тут багато садів і виноградних плантацій. З кожним роком з України та за її межами зростає популярність високо якісних вин місцевих виноробів. Упритул до зони відпочинку прилягає Тилігульський лиман, багатий на рибу, відомий пташиним царством і цілющими грязями. У 1995 р. Тилігульський лиман з піщаними косами і степовими ділянками площею 8195,4 га взято під охорону. На туристів тут чекають більше 70 пансіонатів і баз відпочинку. Рельєф курортної зони спокійний, з незначним підвищенням на північ і північний захід. Сосновий ліс, зелені газони, тіністі алеї і мілководне узбережжя створюють надзвичайно сприятливі умови для сімейного відпочинку. Тилігульський лиман, розташований поблизу курортної зони, багатий лікувальними ресурсами, що робить курорт ще більш привабливим для відпочиваючих.

Зону відпочинку "Коблево" наблизили до статусу міста-курорту, що дасть змогу підвищити якість обслуговування відпочивальників, розширити асортимент послуг, оперативніше вирішувати питання соціально-побутового характеру, забудови, оподаткування, контролю за якістю та використанням земель.

Курортна зона відпочинку Рибаківка – це місце, де відпочивати однаково цікаво як дорослим, так і дітям. Курорт вирізняється зручним для дітей піщаним пляжем з помірно пологим дном. Водяні гірки, атракціони є улюбленими місцями дітей.

Очаків справедливо називають маленькою перлиною Північного Причорномор'я. Він розташований там, де води Чорного моря зливаються з водами Дніпро-Бузького лиману. Щороку влітку населення Очакова збільшується в багато разів – туристи, екскурсанти й курортники відвідують ці береги, овіяні древньою історією, зігріті щедрим південним сонцем. У місті та його околицях археологами знайдено свідчення заселення цього краю ще в епоху бронзи, залишки скіфських і сарматських поселень древніх слов'ян. Цікаве це місце для туристів, в тому числі і для іноземних також тим, що тут закінчує своє існування велика річка Дніпро, що несе в собі води річок Інгулу та Бугу. У районі Очакова Дніпро впадає в Чорне море.

Природа ніби зафіксувала межу передачі дніпровських вод піною лінією, яка тягнеться від Очакова до Кінбурнської коси. На Кінбурнській косі знаходиться близько 300 солоних озер. Кінбурнська коса це унікальна територія України та всієї Європи. Тут збережено природний ландшафт та рідкісний світ живої природи. Достатньо сказати, що тут перетинаються 4 екокоридори національного значення як елементи національної екологічної мережі України – Приморсько-степовий (Азово-чорноморський), Дніпровський, Бузький та Чорноморський морський.

Найбільш повне й оптимальне задоволення туристських потреб здійснюється через розгалужену систему засобів розміщення, що проходять процедуру підтвердження відповідності міждержавним стандартам, правилам обов'язкової сертифікації готельних послуг та послуг харчування. У Миколаївській області (за даними органів статистики) працює 121 готель на 6641 номерів[4].

Велика кількість об'єктів туристичного інтересу, а саме: музеїв, пам'яток історії, архітектури та монументального мистецтва створює чудові умови для проведення екскурсійної діяльності і розвитку туризму. Щороку музейні заклади відвідують понад 300 тис. осіб, для яких організовується близько 5,5 тис. екскурсій.

Справжньою окрасою Миколаївщини є її природо-заповідний та природоохоронний фонд. На сьогоднішній день на території Миколаївської області знаходяться частина Чорноморського біосферного заповідника, два Національних природних парки «Бузький Гард» (регіональний ландшафтний парк «Гранітно-степове Побужжя») та «Білобережжя Святослава» (регіональний ландшафтний парк «Кінбурнська коса»), один природний заповідник (Єланецький степ), два регіональні ландшафтні парки (Приінгульський та Тилігульський) та 46 заказників, які є дуже цікавими для іноземних туристів, і відвідавши їх, неможливо залишитись байдужим до такої краси.

Одним з основних напрямів розвитку туристичної індустрії області є надання якісних екскурсійних послуг. На сьогодні іноземним туристам пропонуються такі екскурсійні маршрути для відпочиваючих та туристів: «Сивий Кінбурн – перлина Північного Причорномор'я», «Гранітно-степове Побужжя», «Місто давніх греків – Ольвія», «Винний тур у Радсад», «Очаків – перлина Північного Причорномор'я», «Екскурсійний тур по місту Миколаєву «Знайомство з містом Святого Миколая» з відвідуванням найкращого в Україні і одного з найстаріших в Європі зоопарку» та ін.

Багато туристів відвідують Миколаївський зоопарк і залишають місто з надзвичайно гарними враженнями. Сьогодні зоопарк нараховує 370 видів тварин, більше 2700 екземплярів, зібраних майже з усіх континентів земної кулі. Тут є і 80 видів, занесених у Червону Книгу. Це – найбільша колекція в Україні для іноземних туристів.

Отже, іноземні туристи можуть відвідати: курортні зони Миколаївської області - Коблево, Рибаківка, Очаків; музеї, Чорноморський біосферний заповідник, Національні природні парки «Бузький Гард» та «Білобережжя Святослава»; регіональний ландшафтний парк «Кінбурнська коса»; найкращий в Україні зоопарк; ознайомитись з архітектурою Миколаївської області.

Висновки. На нашу думку, сільський зелений туризм - це новий для України тип відпочинку в сільській місцевості, під час якого відпочиваючі мають змогу пізнавати природу, культуру та історію краю, займатися активним відпочинком тощо. Він дає змогу відпочити від суєти великих міст, забути про своє щоденні клопоти і насолоджуватися природою в екологічно чистих краях.

Іноземні туристи, обираючи сільський зелений туризм, отримують окрім задоволення також можливість укріпити своє фізичне і моральне здоров'я, відпочити від шумних загазованих міст, і натомість поринути у світ прекрасної природи, вдихнути чисте свіже повітря, збагатити свій духовний світ, ознайомитись з місцевою культурою і місцевими звичаями.

Миколаївська область має багато привабливих сільських територій для іноземних туристів, зокрема Коблево, Рибаківка і Очаків.

Треба відзначити, що Миколаївська область має багатий природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал, розвиваючи який дасть змогу зацікавити ще більше іноземних інвесторів, що сприятиме розширенню зайнятості у сільській місцевості та розвитку сільських територій.

Анотація

Розкрито сутність понять «сільський зелений туризм», «агротуризм», «екотуризм». Охарактеризовано природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал Миколаївської області на сучасному етапі. Визначені основні напрями привабливості сільського зеленого туризму для іноземних туристів

Ключові слова: сільський зелений туризм, агротуризм, екотуризм, зелений туризм, природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал, туристично-інформаційні центри, привабливість, іноземні туристи.

Аннотация

Раскрыта сущность понятий «сельский зеленый туризм», «агротуризм», «екотуризм». Охарактеризован рекреационный и историко-культурный потенциал Николаевской области на современном этапе. Определены основные направления привлекательности сельского зеленого туризма для иностранных туристов

Ключевые слова: сельский зеленый туризм, агротуризм, екотуризм, зеленый туризм, естественно рекреационный и историко-культурный потенциал, туристически информационные центры, привлекательность, иностранные туристы.

Annotation

Essence of concepts «rural green tourism», «agrarian tourism». Rekreationnyy and historical potential of the Nikolaevskoy area is described on the modern stage. Basic directions the attractiveness of rural green tourism are certain for foreign tourists

Keywords: rural green tourism, agrarian tourism, green tourism, naturally and historical potential, tourist informative centers, attractiveness, foreign tourists.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про сільський зелений туризм" (Проект). — 2003.
2. Гловацька В. В. Сільський зелений туризм: сутність, функції, основи організації / В. В. Гловацька // Економіка АПК. — 2006. — № 10. — С. 148–155.
3. Рутинський М. Й. Сільський туризм : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, Ю. В. Зінько. — К. : Знання, 2006. — 271 с.
4. <http://www.mykolayiv-oda.gov.ua/publication/content/4712>